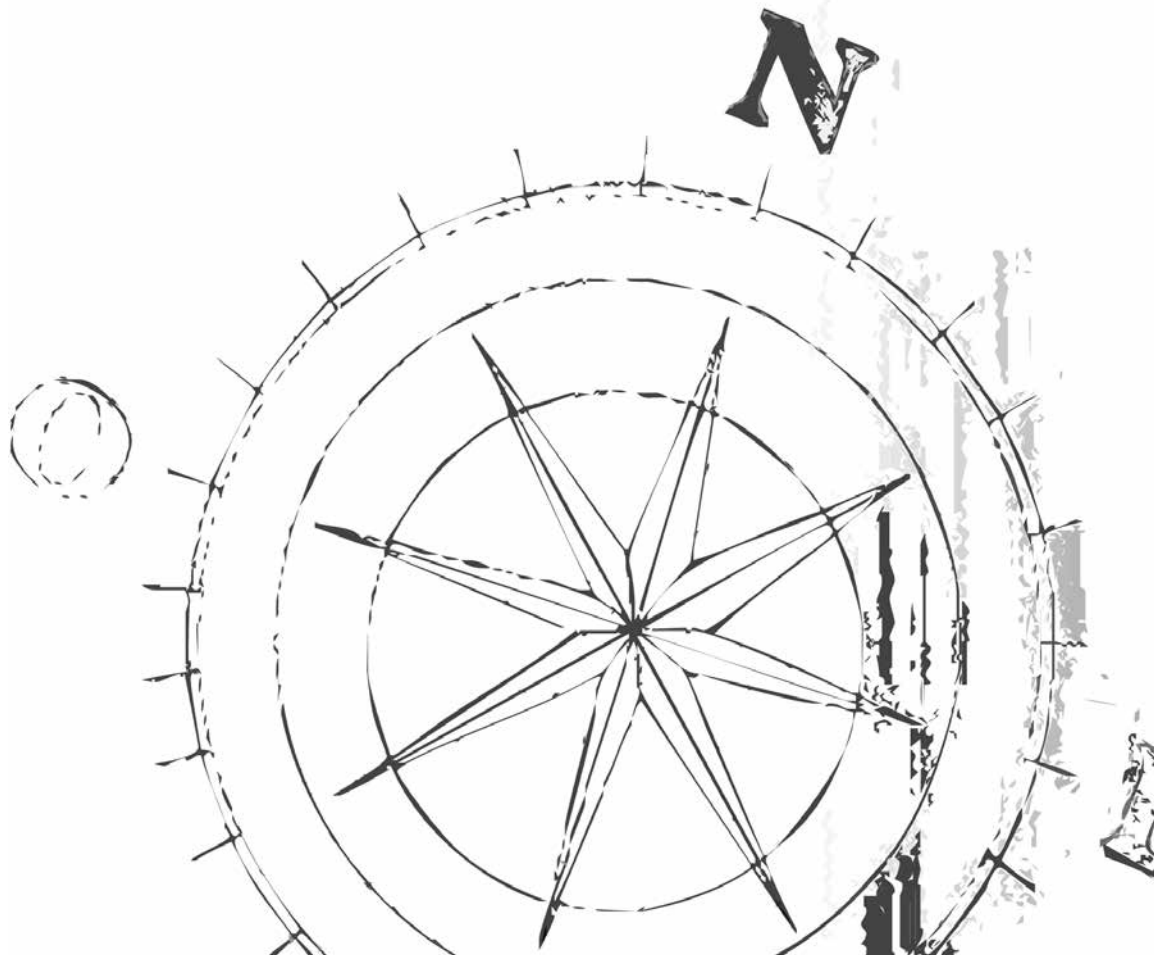

mirmanda

revista de cultura

revue de culture

NÚMERO 10-11 2015-2016

Mirmanda

Revista de Cultura | Revue de Culture

Web: www.mirmanda.com

Notícies: <http://mirmanda.blogspot.com>

E-Correu: info@mirmanda.com

22, Avinguda de la República

66270 – El Soler (Rosselló)

C/ Rocaberti, 29

17600 – Figueres (Alt Empordà)

Disseny portada revista: Susanna Herrador.

Edita: Mirmanda (2006-). Revista anual.

ISSN: 1957-0201

ISSN (electrònic): 2462-3156

ISBN: 978-2-9529805-8-6

Directors: Oscar Jané i Eric Forcada

Secretari de redacció: Jeroni P. Faixeda

Consell de redacció: Xavier Bech de Careda, Carla González Collantes, Francesc Guillamet, Joan Lluís Lluís, Geoffroy Loudou, Brígida Manera, Felip Martí-Jufresa, Joan Lluís Mas, Joan Peytaví, Enric Pujol, Jordi Riba, Gerard Rosich, Bàrbara Schmitt Solà, Xavier Serra, Queralt Solé i Grégory Tuban.

Consell Assessor: Miguel Abensour (Universit  de Paris VII), Jean-Pierre Amalric (Universit  de Toulouse-Le Mirail), Ferruccio Andolfi (Universitat de Parma, editor de la revista *Societ  degli individui*), Teresa F rriz (Directora del projecte *Lletra*, uoc), Peter McPhee (Universitat de Melbourne), Marc Lepr tre (Editor de la Revista *Idees*), Vicent Olmos (Universitat de València, editor de la revista *Afers*), Olivier Poisson (Conservador general del Patrimoni), Arnau Pons (Editor i escriptor, Mallorca), Patrici Pojada (Universitat de Perpinyà), Simona *Škrabec* (traductora i escriptora, Eslovènia-Catalunya), Pall Skullason (Universitat de Reykjavik).

  Fotografies interiors de *Mirmanda* núm. 10-11: Tarek Serraj.

Avis: La revista *Mirmanda* no comparteix necessàriament l'opinió expressada pels autors en els articles ni se'n responsabilitza.

Amb el suport de:

Diputació de Girona

Amb la col-laboració de:

LA VINÍCOLA

INSTITUT RAMON MUNTANER
Fundació privada dels Centres d'Estudi de parla Catalana

Editorial	5
-----------------	---

DOSSIER

PART I - UNA MIRADA HISTÒRICA

EDUARD PUIG VAYREDA

La fil·loxera entre el Rosselló i l'Empordà ...	12
---	----

NÚRIA ARIMANY I ÀNGELS FARRERAS

Salut econòmica financera de les empreses vinícoles del Llenguadoc-Rosselló (2008-2013)	16
---	----

MARTÍ CRESPO

Gotims d'història	20
-------------------------	----

JOAN C. MARTÍN

Origen i destí. La <i>vitis</i> del País Valencià a <i>Els vins de l'arc mediterrani</i>	26
---	----

PART II - PATRIMONI

RAQUEL LACUESTA

Els cellers cooperatius, referents de la Catalunya vitivinícola	34
--	----

JORDINA ESCALA

Editar obres d'agricultura segons Emili Giralt i Raventós	40
--	----

PART III - LITERATURES DEL VI

SEBASTIÀ PERELLÓ

Servir de copa	50
----------------------	----

EFREM GORDILLO

Di-VI DA-LI: un tast amb Salvador Desig	58
---	----

PART IV - GASTRONOMIA DEL VI

PAU CANALETA

Els vins de l'Empordà. Una història d'èxit ..	66
---	----

FRÉDÉRIC GALTIER

Vins catalans: une identité (ré)inventée ...	70
--	----

PART V - SÍMBOLS I SIMBOLOGIES

JOAN CUSCÓ

D'un país de vinyes i vins	78
----------------------------------	----

XAVIER FEBRÉS

L'alta frontera de la vinya a la baixa serra de l'Albera	86
---	----

OSCAR JANÉ

La irrupció de la dona en el món del vi..... 94

VÀRIA (PART VI)

ROGER BONASTRE

Melodies de mobilització, dissidència i
esperança..... 106

ANDREU BALENT I MIQUÈL RUQUET

Correspondència de guerra en català:
la carta del rossellonès Carles Gazel (1915) 116

ANDREU NAVARRA

Andreu Nin, historiador 130

LAURA LLEVADOT

Une maison toujours hantée: démocratie
et souveraineté en Catalogne 136

Resums / Résumés / Abstracts 144

*Vinyes verdes vora el mar,
ara que el vent no remuga,
us feu més verdes i encar
teniu la fulla poruga,
vinyes verdes vora el mar.*

*(...) Vinyes verdes, soledat
del verd en l'hora calenta.*

*Raïm i cep retallat
damunt la terra lluenta;
vinyes verdes, soledat.*

(...) Vinyes verdes del meu cor...

*Dins del cep s'adorm la tarda,
raïm negre, pàmpol d'or,
aigua, penyal i basarda.*

Vinyes verdes del meu cor...

JOSEP MARIA DE SAGARRA

Som en l'any de. Deu anys de pensar temes, de portar-los a terme, de plasmar-los, de gaudir de les magnífiques aportacions d'autors i autores compromesos amb el territori, amb les idees, amb la llibertat de pensament. Deu anys que ens han fet i vist créixer, com a revista però també com a col·lectiu obert que des de bon inici va veure la necessitat d'obrir debats d'idees i socials, a Perpinyà, a Figueres i més enllà. De fet, tot i que la revista va néixer de manera natural en aquest espai septentrional de Catalunya, la realitat i el pensament contemporani més estès ha portat *Mirmanda* a haver de reflexionar i donar respostes sobre el cas de la frontera en més d'una ocasió. Una frontera que, per a nosaltres, és un no-és, és un element afegit a partir d'administracions que ens la fan palesar diàriament a través d'obstruccions a les activitats econòmiques. *L'afrontera* va ser l'aposta de *Mirmanda*, una revista vista com a transfronterera quan, simplement, viu, creix i s'alimenta dels seus continguts i els ofereix en un món local que tant pot ser l'Empordà, la Cerdanya, com la Ribera Baixa o fins i tot Hokkaido.

Així doncs, per celebrar aquests deu anys de *Mirmanda*, hem volgut construir un número doble al voltant de dos grans eixos. El primer, un dossier específic sobre el món del vi. La cultura i el patrimoni del vi mediterrani a casa nostra, important d'antuvi, fonamental i modern en aquest segle XXI. Un vi.cat que s'imagina, es crea i es reinventa dia a dia, tot unint la cultura de la terra, dels processos productius, socials i altres elements que, indubtablement, ara

van molt més enllà d'un simple element agrícola. La terra hi és, com les persones i la imaginació en el seu ús. La història del vi ha estat marcada durant moltes dècades per la desgràcia de la fil·loxera, però per una altra banda, aquest mateix fet va enfortir els lligams veïnals i familiars d'ambdues bandes del Pirineu, que veia passar famílies senceres a treballar en allò que sempre havien fet: la vinya. En les darreres dècades, amb l'esforç d'una represa econòmica important en el sector i sobretot gràcies a una embranzida de la imatge de la vinya, essencialment al Principat, el món del vi ha anat recuperant-se i acaparant mercats, fins al punt de superar la crisi econòmica. Si més no, aquesta és una part de la història, ja que una part del vi català, la que se situa al Rosselló i comarques veïnes, va subsistir a les malalties de la vinya i durant molt de temps s'hi ha seguit desenvolupant la cultura del vi. La producció d'un bon vi no va sempre acompanyada d'una bona difusió d'aquest, i aquest és el gran canvi en aquest espai. I ara, de nou, amb vinyes plenes i verdes a banda i banda, el mercat del vi català floreix i es retroba en tota la seva modernitat: en els usos de la tradició, en l'ecologia, en la mà fonamental de les dones perquè això funcioni en àmbits nous i diversos, en la projecció d'un mercat i, sens dubte, de tot un país, a escala nacional i internacional.

El nord de Catalunya ha conegut un doble procés pel que respecta al vi en els darrers cent cinquanta anys. Tanmateix, la confluència històrica fa que, per una banda, hi hagi un replantejament i auge de la cultura del vi i, per l'altra, una voluntat d'exposició i creixement. Tot plegat no és més que una tradició derivada de la societat mateixa, un món que ha posat sempre en relació la seva identitat amb la terra, la vinya i el producte de consum a compartir. Partint així de la mirada local, la perspectiva territorial proporciona la possibilitat d'entendre aquesta cultura del vi, de fer-ne una història de país. Per això, *Mirmanda* vol oferir amb aquest número alguns punts clau de la història del vi català, sense fronteres ni talls de denominació. A través d'aquests assajos escrits per persones reconegudes en aquest camp i sempre partint d'una mirada septentrional, *Mirmanda* aporta un instrument que pot ésser útil tant per a productors, distribuïdors, consumidors com també per a lectors àvids de conèixer millor les particularitats del món del vi i la seva relació amb la terra i la societat catalanes en l'actualitat, amb una perspectiva històrica i de (re) invenció, en les continuïtats, la gastronomia, l'ecologia, etc. Per quan, doncs, un mercat del vi català comú?

El segon eix en què es fonamenta aquest número és el d'una miscel·lània extensa. Com sempre, la idea és compartir i gaudir de qüestions d'interès propis i fins i tot aportar-ne una mirada comparativa com és el cas d'alguna de les aportacions. Alhora, es tracta de donar llum sobre fets i personatges que tenen a veure amb el nostre món més contemporani, amb aquelles projeccions que necessiten un pont d'enteniment entre el món local i l'universal. I, és clar, oferir també l'aportació d'un tema propi de país.

Finalment, i com no podia ser d'una altra manera, *Mirmanda* s'acompanya d'un seguit d'imatges que donen vida en molts casos a les lletres que s'hi entrecreuen. L'aportació fotogràfica que completa aquest número és al mateix temps un nou assaig, una mirada des de la perspectiva mallorquina i illenca de la cultura del vi, i tanmateix podria ser la de qualsevol altre indret del país. La mirada de Tarek Serraj (Artés, 1977) és suau, intensa, instantània i sens dubte intuïtiva. Ell mateix adoptat a l'illa ja fa uns quants anys, inspirat d'una gran curiositat i amb una traça única a descobrir la pell de la cultura local i supralocal, ens ofereix un món senzill i ple de vida. Aquella vida que tan sovint desapareix quan parlem de terra, camp o agricultura, i que Serraj sap il·luminar com ningú. L'ha coneguda, l'ha compartida i s'hi ha traslladat com si hi hagués caigut des de ben petit. El fotògraf ens transporta des de l'interior de la terra fins al seu resultat, des dels animals més propers que hi conviuen diàriament fins a les muntanyes i elements humans que han anat construint la cultura d'una essència que viu de la tradició i la normalitat en la seva mateixa modernitat. Gaudim, doncs, de la seva generositat tot acompanyant-lo en la projecció de la mirada.

Mirmanda, a 30 d'octubre de 2016